

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.2. Magnum est hoc opus, quandequidem dicat Christus, quod cœcum illum ad hoc creauerit, vt manifestarentur opera Dei in illo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

I. rapet et artifices perfectissimos, idque tanta facilitate, ut vnicō tractu cunctas absolueret, illum nihilominus tabulam quandam adaptantē partem arem & dicentem audires: hac ego tabella totius artis mez ac ingenij declarabo perfectiōnem in hac ego tabula omnia, quæ usque modo opera feci, comprehendam, etenim volo sic illud omnium epitome: quæ non admiratione teneris, suspendens quid præclati illa sit imago habitura, ut in ea tota pictoris scientia, vicesque pateficerent, atque in ea omnes illas comprehenderet, quas hæcenus fecisset, aut vquam esset facturus?

III. O cœlestē te pictorem Christe mihi quot imagines, quot tabulas summa commendabiles perfectione tuæ vnicō potentia elaborasti, vnicōque tractu absolūisti; atque à quibus illas sæculis delineate incepisti? Quam elegans ea figura, quam fecit, quæque mundi præmordia confecerunt illa scilicet lux, ut nihil illa sit formosius, nihil gratius, nihil oculis videre iucundius?

Eteli. 11.7 Dulce lumen. Et delectabile oculis spectare solem. Tanta lucis est pulchritudo, ut magnus ille Philosophus, Anaxagoras opinaretur, nulla alia de causa creatum hominem, quam ut lucis huius iucundo recrearetur spectaculo. Hæc vnicō tractu cœlestis ille pictor, absoluit: Dixit Deus facta lux, et facta est lux, lux imago aetæ venusta, ut iam factam artifex ipse, qui iudicio labi nō potest, illam eonte-implatus dixerit: perplacet: vidit lucem, quod esset bona. Quis hanc cœlorum non stupeat tabulam adeo perfectē delineatam, ac sole, luna, stellisque illustratam, ut Davidem, dū hanc attentē perspiceret, stupore percelleret vehementior: etenim exclamat attonitus: Dominus, Dominus, postea, quam admirabile est nomen tuum in vniuersa terra? Eodem modo tabulam hanc terræ produxit, odoriferis gratia floribus, herbis coopertam suatamque viridantibus, tanta colorum varietate distinctam, velut margaritis vermiculatam: montibus, vallibus, prospectibus, & umbraculis. Hunc aerem efformavit, tam multigena specie voluerum impletum, quæ singule ter diuersis cantibus suauē modulantur.

III. O cœlestē te pictorem Christe mihi quot imagines, quot tabulas summa commendabiles perfectione tuæ vnicō potentia elaborasti, vnicōque tractu absolūisti; atque à quibus illas sæculis delineate incepisti? Quam elegans ea figura, quam fecit, quæque mundi præmordia confecerunt illa scilicet lux, ut nihil illa sit formosius, nihil gratius, nihil oculis videre iucundius? Dulce lumen. Et delectabile oculis spectare solem. Tanta lucis est pulchritudo, ut magnus ille Philosophus, Anaxagoras opinaretur, nulla alia de causa creatum hominem, quam ut lucis huius iucundo recrearetur spectaculo. Hæc vnicō tractu cœlestis ille pictor, absoluit: Dixit Deus facta lux, et facta est lux, lux imago aetæ venusta, ut iam factam artifex ipse, qui iudicio labi nō potest, illam eonte-implatus dixerit: perplacet: vidit lucem, quod esset bona. Quis hanc cœlorum non stupeat tabulam adeo perfectē delineatam, ac sole, luna, stellisque illustratam, ut Davidem, dū hanc attentē perspiceret, stupore percelleret vehementior: etenim exclamat attonitus: Dominus, Dominus, postea, quam admirabile est nomen tuum in vniuersa terra? Eodem modo tabulam hanc terræ produxit, odoriferis gratia floribus, herbis coopertam suatamque viridantibus, tanta colorum varietate distinctam, velut margaritis vermiculatam: montibus, vallibus, prospectibus, & umbraculis. Hunc aerem efformavit, tam multigena specie voluerum impletum, quæ singule ter diuersis cantibus suauē modulantur.

D. Chr. D. Chryso. hoc eleganti discursu cœlos conuenit, de templatur. Vides cœlum quam pulchrum, quam amabilem, quam magnificum, quam vnicō stellarum ordine ornatur ac splendens, quantum durare poterit Dei natura opus: tam enim quinque millia annorum, atque etiam plus, et seruatur et conseruatur, nec tam longo temporis spatio effectum est, ut senescat, sed ad modum corporis adolescentis robusti flores, viretque,

atque. Et quā principio fortitus est pulchritudinem, eandē integerrimā seruat, nulla ex parte factū deterioris, tanto temporis spatio. An te rapit operis excellentia: Numquid imaginis laudas pulchritudinem: etiam te magis stupefaciat ipsa in operando facilitas, quæ tanta fuit, ut ea omnia luce omnipotentis penicillo ledēdo produxerit. Audi D. Chryso. Attamen hæc pulchre, vnicōque stellis splendidissimis elegantissime ornatum infesum, eduxit, hinc tandem, Deus quasi quis per ludū stugurium faceret, ita summa facilitate creauit. Operā spectat illud, quod ait Sapiens de modo, quod creauit Deus cuncta hæc procreauit, nimirum ludendo: hæc omnia quando preparabat cœlos ad terram &c. Et delectat. bar ludens coram eo, omni tempore, ludens in orbe terrarum. Audite, mouet D. Chryso. Iam Prophetam iuxta Septuaginta versionem. Qui extendit, velut nihil, cœlos, et expandit eos &c. Verbis nemo potest aptioribus declarate facilitatem, quæ tabulas illas extendit, pinxitque formosissimas, quam dicendo, quod illas fecerit, quasi nihil faceret. Quasi nihil. Et idem sit iudicium de tellure suis plantis, floribus, montibus, fontibusque decorata: sic enim inquit ille subnectit Vates: Quis fecit terram quasi nihil.

Minus multo laborauit, quam tu faciendo vel vnicū punctū, & minimum mouendo digitum: dū enim hoc agis, aliquid agis, postea Deus hæc fecit omnia. Quasi nihil. Tam angustis corporis verbis sunt hæc D. Chryso. tam opus arduum animaduertite, quot montium moles, quot mortalium gentes, quot stirpium, quot quadrupedum, reptilium, denique animalium generum suo dorso sustinet, cœlus, sed tamen hæc talem, tantamque Deum, tam facile condidit, ut propheta, quod in exempli, tante facilitatis haberet, perinde ac nihil factū tradiderit. Optime namque (censet ille) nouerant Præphetæ, quod quicumque egregium elegantique esset opus, non apte tamen potentiam, artemque huius summi declararet artificis, quocirca notam opus ipsum, quam agendi facilitatē extollebāt. Cum enim non satis loquitur D. Chryso. rerum conditorum magnitudo, et ornamenta potentiam sui conditoris exprimerent, modum Prophetæ exceperunt alium, quo præ viribus possent aliquid plus nobis de diuina potentia explicare, quo non solam magnitudinem creaturarum, sed etiam modum creationis referrent. &c. Numerata, & vide quantas nobis cœlestis ille pictor spectandas obtulit imagines, quæ sæpe numero Davidem rapiebant in admirationem. Quam magnificata sunt opera tua Domine &c. Psa. 91. 6. Psa. 103. Ceterum 24.

37 stitate & celeritate artifex, vt in ea quoslibet an-
 38 tenerat, qui ad insignioribus operibus in hoc
 39 mundo factis magistris commendantur. Quid
 40 quid enim illi in mundo elat: orarunt multo ste-
 41 dit illis sudore, multo labore, multoque tempo-
 42 ris impendio. Verum amicus nris solo volun-
 43 tatis sue imperio sibi subiecta tenet omnia. ita
 44 vt ad eius tantummodo vocem imperitiam
 45 obediemer omnia sint absoluta. Prout patet in
 46 fabrica colorum, solis, lunæ, stellarum, quæ cū
 47 machinæ sint adeo vastæ, ad solum tamen diui-
 48 næ suæ voluntatis imperium in mundum lu-
 49 cemque prodierunt, sicutque hæc omnia ad
 50 mandatum eius prompta perficiendum.

51 Secundò testatur, *Manus eius aurea*: sunt eten-
 52 nim eius opera, talia, vt suam illis confirmet
 53 diuinitatis excellentiam: itaque sponsa dilectis-
 54 sima, quatenus probaret quod caput sponsi sui

Cant. 4 Deo esset, ait: *Caput eius aurum optimum*: &

11. Diuus Paulus hoc exposuit: *Caput Christi Deus*.

1. Cor. qd. Opera Christi sic omnem excedunt ordi-

11. 4. nem creaturarum, vt solus ea Deus possit

Orat. operari. Vel si D. Gregor. Nyssen. placet, in-

14. in sumare vult sponsa proportionem, quam videre

Cant. licet inter opera & cogitationes Christi: quod

XI. que talia essent eius opera, qualia illa in diui-

In nã suã mente præconcepit, & de manibus eius

Christo vo- ad normam præhabite prodierint intentionis.

lentati. Hanc eminentiã nullus mihi nec in primis

ac cõ- quidem terræ operarijs inuenit: quamuis

ceptu etiam de facili præclara in Idæa sui intellectus

respõ- præconcipiant: porro arduum hoc est in primis

det. & operolum mandare ea executioni, & num-

equa. quam manus eam quam intellectus præxit po-

test elaborare perfectionem.

37 Hoc solum Redemptori nostro, vt pote per D.

38 Deo reseruum erat, quod ipsa verbis illis indi-

39 cat: quod manus illius, sicut caput, essent aureæ:

37. *Quæcumque voluit facit in celo & in terra.*

38. Patet hoc in leprosi mundatione, quem sic au-

39 dio supplicentem: *Domine, si vis, potes me mu-*

37. *dare*: Cui Dominus: *Volo*: quasi voluntatem pro-

38. priam ad opus declarans: vt autem ostendat quod

39. opus voluntatem eo quo voluerit modo, sequa-

37. tur, addit: *Mundare*, ita vt nulla temporis mora

38. intercurret, nec aliquid inter voluntatem, quã

39. leprosi voluit mundationem, mediet, & inter

37. ipsam salutis eius executionem. Ex hoc vltim

38. sponsa sibi sternebat, vt declararet, quid verbis il-

39. lis inueneret, quod sponsi manus essent plenæ

37. hyacinthis: q. d. cum opera sint Dei replentur

38. in eis diuinæ proprietates, perfectiones, virtu-

39. tesque Dei, nempe, eius diuina sapientia, benigni-

Hieron. Bapt. de Lamia Tom. III.

37 nitas, omnipotentia, & misericordia. Ac de illis
 38 occini potest illud de Psalterio: *Mirabilia opera*
 39 *tua.*

37 Hyacinthi lapides pretiosi colorem referunt XII.
 38 caelestem, vnde interprete D. Cyrillo caelestia
 39 mysteria, diuinæque significant Sacramentis nã
 40 opera Christi non ea tantummodo splendebant
 41 eminentiã, quam in superficie demonstrabant,
 42 atque oculis corporalibus terrenisque obijcie-
 43 bant, sed mysticis etiam Sacramentis, ac plane
 44 diuinitas redundabat mysterijs, quæ præsignabat,
 45 quis esset ille, qui ea operabatur, nosque myste-
 46 ria docebant caelestia. Quid de hoc Rupertus:
 47 *In operibus quæ fecit Christus Dominus, reluce-
 48 bant caelestes cause mirabilium ipsorum: quæ fecit,
 49 quas intendebat contrarium oculis manifestare:
 50 ita enim quadam mirabilia operabatur, vt in eu-
 51 alia mirabiliora clarissimè exprimeret, Et ex ipis quæ
 52 in corporibus agebat mentem eleuabat ad caelestia,
 53 quæ in animabus operabatur contuenda.* Hanc nobis
 54 lectiõnem sæpe proponit D. August. docens
 55 qualiter spectanda nobis sint opera signaque
 56 Saluatoris.

57 Nunc igitur picturam hunc Apellem consi-
 58 dera, qui tam elegantibus depictis tabulis, cæci
 59 nunc producit tabulam, vt in ea delineet, ait-
 60 que, quod ab æterno eam in suã prædestinatio-
 61 ne conceperat, ac signarat, vt in ea talem mo-
 62 do figuram depingeret, in quã singulariter suæ
 63 manus exponeret dexteritatem, suamque infi-

64 nitam sapientiam, inquit, quod eo sine illum
 65 ex utero matris suæ preparare cepisset, illic
 66 etiam ei visum impeditur oculorum, vt illis
 67 orbibus nasceretur, multisque diebus in Hie-
 68 rusalem detinuerit, vt omnibus manifestum
 69 esset tabulam hanc ex industria sic factam,
 70 vt in illa suam ostenderet potentiam, ac sub-
 71 rum operum primicium exprimeret: hoc
 72 namque verbis illis indicatur: *Neque hic pec-*

73 *cauit &c. sed vt manifestentur opera Dei in illis.*

74 Itaque sicut rectus ille cæcitas Tobiz, succes-

75 sus singulariter diuinã fuit prouidentia dispo-

76 situs, vt posteris omnibus in exemplum pa-

77 tientie præmitteretur: Hanc attentionem ideo per-

78 *misit Dominus illis sciens, vt posteris hæretur*

79 *exemplum patientie, sicut & sancti Iubileu statuit*

80 *Deus, vt hic cæcus nasceretur, essetque sa-*

81 *ciens vt tabula rasa, in quã nemo vel minimam*

82 *protraxisset lineam, vt haberet ex quo tam ex-*

83 *cellens opus efformaret, quod velut digito di-*

84 *uina opera, potentiam, sapientiam, bonitatem,*

85 *quæ deliquere, nec non in ea cuncta quæ fece-*

86 *rat, & quæ erant facienda, comprehenderet: 17*

87 *manifesta.*

XII.
 Christi
 miracula
 plena sũt
 mysterijs
 & docu-
 mentis
 Lit. II. de
 Ador. in
 spiritus.
 R. 127.

Ser. 18. &
 42. & 44
 de verb.

Dem.
 XIII.
 Cur cæ-
 cus hic
 sit natus.

Tob. 2. 12.

17
 mani-
 f.

XIV. Cur miraculum hoc ceteris præfulgeat? Obiectio.

Matth. 11. Luc. 11. 14.

Tob. 5. 12.

Isa. 55. 5.

Matth. 11. 5.

Luc. 7. 21. 30.

In cap. 6. Matth.

Matth. 23. 14.

manifestarentur opera Dei in illo.
 Dicitur mihi (amabo) colorum Domine, & Magister expertissime, nunquid opus hoc ceteris tuis omnibus palmam eripit excellentius. Numquid hoc vnicum reliquis præponderat? Quid hoc præ ceteris habet eminentius? Alia noui ego quæ videntur insigniora, & in quibus tua relinquit potentia manifestius. Si visum hic coeco largitus es, in mentem tibi veniat, quod aliis coeco lumen restitisti: qui nedum coecus erat, sed & surdus & mutus, de quo Dominica terra differimus. Si mirabile sit hoc lumen largiri coeco, sicut hic factum obstupescimus, an non dare vitam quattuorcento mortuo multo mirabilius, qui nimis aptus est ad recipiendum visum, quandoquidem non solum deest illi habitus, sed etiam potentia quam habet cæcus, cum illi primum eius desit principium, anima scilicet & vita, & illa vni concedens pariter cum illa con e is & potentiam & habitum videndi? Si iusto libramine perpendas, visum rem esse maioris estimationis, sine quo nullum est homini gaudium, ut testatur cæcus Tobias: multos alios coecos illuminasti, fuitque hoc tibi opus adeo familiare, ut velut primum, Isaïas in tuæ personæ prædixerit testimonium: *Tunc aperientur oculi caecorum: & quotidie perficeres.*

Quando suos ad te Ioannes discipulos destinabat legatos à te plenius instruendos, in momento temporis coecis pluribus donasti visum: sic ut dicere potueris: *Cæci vident.* Scribit Diu. Mattheus, quod Iesu ad mare Galilæe accedenti curandos turbæ obtulerint omnigenos infirmos, nominatim vero coecos: *Et accesserunt ad eum turba multa habentes secum: mutos, sæcos, claudos, debiles.* In Græco ponitur vox *κωπods*, quæ ex mente D. Hieronymi significat mutulos, manibus, brachijs, pedibusque truncos: *Et alios mutos, & sanauit eos, ita ut mirarentur turba, videntes mutos laquentes, claudos ambulantes, & cæcos videntes.* Egressus de Capharnaum binos coecos illuminauit opem ab eo supplices expostulantes. Hierosolymam profectus per Hiericho transiens populo ad spectaculum accurrente coeco lumen impertitus est, & egrediens inde, duos alios visum implorantes depercepit. Ipso die Palmarum morti proximus, vitæ finem imponere voluit signorum operatione, ut eorum multitudo, & celeberrima operatio in templo fuisse videatur, multos illorum visum restituit, non parum stupentibus Princepsibus ac Sacerdotibus: *Accesserunt ad eum cæci,*

& claudi in templo, & sanauit eos. Itaque magis quotidianum Christo prodigium, primo loco ab Isaia statutum, illuminatio fuit coecorum, quos binos & binos, multos & multos illuminauit.

Quid igitur in hoc hodierno opere ita præclarum ac singulare, ut dicat Christus, quod illud perficiens sua velit opera manifestate, suam proferre potentiam suamque iactare sapientiam: *Ut manifestentur opera Dei in illo?* Quod est hoc opus, in cuius gratiam ut video D. Ioannes vel illud exponere, quod præmiserat: *Lux in tenebris luceat:* Absque illo dubio magna, necesse est, in se signum hoc, Sacramento concludat, quinimo ea de causa illud tanta singularitate, tot tamque varijs describit Evangelista circumstantijs, ut nobis idem illa confirmet. Quandoquidem nec vnum tota à mysterio vacuum apponatur, tantaque sunt, ut D. Augustinus impossibile indicet vno die, licet transcurat, illa omnia ponderare: *Quam se uniuersum pro dignitate pertinet esse conetur, singula considerans, non sufficit dies.* Nos autem leuiter, & quædam solummodo perpendemus, quæ nobis duo exponat. Hoc primum: *Lux in tenebris luceat, secundum: Et tenebram non comprehenderunt:* quibus totum continetur Evangelium.

§. 3. Et præteriens. Non mouent Christum lapides, sicut nec te mouere deberent, sicut nec aqua amara mulierem viti fidelem.

Et præteriens vidit hominem cæcum. Primam partem exorditur D. Ioannes; quæ ratione lux in tenebris luceat, sequæ manifestet: *Lux in tenebris luceat.* Disputabat Redemptor nos in templo: cum Principibus ac Sacerdotibus, illudque dum agitatur, p. n. h. e. m. quo diuine suæ personæ declarabat æternitatem, dicendo: *Amen dico vobis: Antequam Abraham fieret, ego sum:* Ecce lapides colligunt Iudæi Christum lapidaturi, ipsique perireaturi. Illos Saluator lapidibus armatos deseruit, & abscondens se ab eis eo modo quo Dominica proxima dicemus, exiit de templo: *Iesus autem abscondit se, & exiit de templo.* Egressus igitur festino passu substitit, coecum contuens ad templi valvas stipem mendicantem: sic eum colligit D. Chrysostomus, ex eo quod Evangelista refert populum dixisse: *Nonne hic est, qui sedebat, & mendicabat?*

D. Aug. Tract. 44. in Ioan. Tom. 1. Ho. 56. in Ioan. Hoc